

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Stockholm 2008-04-21

Vår referens:

Anders Pettersson och
Ingela Ståde

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar

21+1->2

En ny myndighet för tillsyn och effektivitetsgranskning av socialförsäkringen, SOU 2008:10

Riksförbundet FUB är en intresseorganisation som arbetar för att barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv. Vi är drygt 27 000 medlemmar i lokalföreningar runt om i landet. Personer med utvecklingsstörning och deras anhöriga är medlemmar i FUB liksom många andra som delar vår grundsyn.

Riksförbundet FUB välkomnar utredningens inställning till att inrätta en oberoende myndighet för tillsyn över socialförsäkringsområdet inte minst utifrån de stora förändringar Försäkringskassan genomgått de senaste åren och som kommer att slutföras under 2008. Det förändrade arbets sättet och de organisatoriska förändringarna med bland annat nationella och lokala försäkringscentra fordrar ingående uppföljning och tillsyn för att medborgarnas krav på rättssäkerhet, enhetlig tillämpning men även för att kravet på en tillgänglig myndighet ska kunna uppnås. På det lokala planet höjs idag röster om att tillgängligheten till Försäkringskassan genom den nya organisationen allvarligt försämrats och då särskilt för personer med utvecklingsstörning som själva önskar och vill hålla kontakten med myndigheten. Att hänvisa medborgare till telefonservice eller Internet service räcker inte för denna grupp som i många fall fordrar en personlig kontakt i sina ärenden till myndigheten.

Till skillnad mot utredningens inställning till den nya myndighetens styrning av Försäkringskassans verksamhet och vilken auktoritet Inspektionens uttalande ska tillmätas anser vi att Inspektionen ska ha rätt att ålägga Försäkringskassan att vidta rättelser efter konstaterade brister, och även rätten att utfärda sanktioner vid uteblivna rättelser. Det är naturligtvis viktigt att de brister som framkommer vid myndighetens tillsyn rapporteras till regeringen för möjlighet till styrning och förändring, men likväl bör myndighetens tillsyn och rapporterade brister vara en drivkraft till rättelse och omedelbar förändring vilket mer effektivt skulle kunna uppnås genom rätten att utfärda sanktioner.

För att säkerställa kompetensen i den nya myndigheten kan tankarna om vetenskapliga råd inom olika verksamhetsområden vara en framgångsfaktor. Inom vissa områden och då särskilt sådana

som berör personer med olika funktionsnedsättningar fordras många gånger mycket speciell kompetens vilket skulle kunna säkerställas i form av just vetenskapliga råd, kanske dessutom med representation från handikapprörelsen.

Det som kan upplevas som något bekymmersamt i utredningens förslag är gränsdragningen mellan den nya myndigheten, Socialstyrelsens sektorsansvar för handikappfrågor och länsstyrelsernas operativa tillsyn. I socialstyrelsens uppdrag ingår enligt förordningen att ha ett samlande, stödjande och pådrivande ansvar. Man ska även ”vaka över verksamheterna vad gäller kvalitet och säkerhet samt den enskildes rättigheter” men även ansvara för utveckling och samordning av tillsynen av socialtjänstområdet där länsstyrelserna har det operativa tillsynsansvaret.

I detta skede kan gränserna mellan dessa olika aktörer vara svåra att urskilja och dessutom upplevas utgöra konfliktsituationer i den nya myndighetens uppdrag.

Vart tar helhetsperspektivet på individen vägen och hur ska den enskilde förstå vart man vänder sig i olika handikappfrågor.

Vem ska till exempel ha tillsynsuppdraget avseende Försäkringskassans beslut om personlig assistans enligt LASS, handikappersättning och vårdbidrag och hur kan det förenas och kombineras med den tillsyn som i övrigt skall genomföras inom handikappomsorgens område.

En annan organisatorisk fråga som uppstår är hur de faktiska möjligheterna att utöva operativ tillsyn i hela landet ska kunna tillgodose när man enligt förslaget centraliserar verksamheten i sin helhet till Stockholm utan någon som helst regional organisation. På vad sätt skulle den nya Inspektionen klara tillsynsbehovet runt omkring i landet genom en centraliserad verksamhet när inte de lokala länsstyrelserna enligt dagens modell klarar detta uppdrag.

En djup sakkompetens inom socialförsäkringsområdet, en förtrogenhet med hur socialförsäkringsområdet fungerar samt en lokal förankring i hela landet anser vi är grundläggande faktorer för en fungerande tillsynsverksamhet.

I detta sammanhang känns det viktigt att även lyfta frågan om hur den framtida lagstiftningen inom handikappområdet kommer att se ut eftersom den statliga LSS-kommittén ännu inte har kommit med sitt slutbetänkande över den lagstiftningen. Kommer huvudmannskapet för insatser enligt LASS och LSS att förändras och hur ska tillsynen över dessa verksamheter i så fall se ut och vara organiserad?

I perspektivet av detta känns det märkligt att utredningen inte haft några kontakter med den statliga LSS-kommittén som just nu arbetar med flera frågor och verksamhetsområden som berör socialförsäkringen.

Vi funderar vidare varför man i utredningen inte väger in Tillsynsutredningens (SOU 2004:100) tankar och Utredningen om Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten (betänkandet SOU 2007:82) som kom i nov 2007?

Riksförbundet för Barn, Unga och Vuxna med utvecklingsstörning, FUB

Anna-Lena Krook
Förbundsordförande